

של כלל ישראל, שע"ז הקב"ה יעזבם ח"ו. וחלף זאת יצאה מפיו הברכה לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל, שהקב"ה אינו רואה חטאים בישראל. ולכאורה הרי אחז"ל כל האומר הקב"ה וותרן וכו' ומה שייך לא הביט און ביעקב, אלא הפי' כמבואר שהכוונה על הכלל, שבכלל ישראל אין חטא ואין פשע, שלעולם ההוא אין חטאים ופשעים ומגיעים.

ועד"ז י"ל ענין כל הד' חטאים שכתבה התורה, שבחטאים אלו לגודל חומרתם נגע פגם החטא עד העולם של כלל ישראל, וע"כ נגזרה כליה על כל כלל ישראל. ותפילותיו של משרע"ה בכל החטאים האלו היו שלא יפגם העולם של כלל ישראל אפילו

ע"י חטאים אלו. וזהו שאמר האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף, היינו שהחטא הוא רק ביחידים אך לעולם של כלל ישראל לא מגיע שום חטא ופגם. וע"כ כתבה התורה את ד' החטאים האלו שענינם נצחי, וע"ד שאחז"ל (ע"ז ד:) כלפי חטא העגל שלא חטאו ישראל אלא להורות תשובה לרבים, שאפילו אם הפגם נוגע גם לכלל ישראל עדיין יש להם תשובה ואינם אבודים, כי לעולם של כלל ישראל אין מגיע שום חטא ופשע ואינו נפגם לעולם. וזוהי העצה ליהודי בכל המצבים הירודים ביותר ברוחניות ובגשמיות, שיכלול עצמו ויתדבק בכלל ישראל. ענין ואהבת לרעך כמוך הוא צרי ומרפא ליהודי בכל המצבים, שהכח של אהבת ישראל שב ומדבק בהשי"ת ובעם ישראל.

בוקר ויודע ה'

לו, כאשר הם חיל ה'. ויודע הוא לשון דבקות כמו והאדם ידע, היינו שעבודת הלויים היא להיות דבקים בהשי"ת, וזהו את אשר לו, שהלוי ממאס את כל עניני עוה"ז ודבק כולו בעבודת ה'.

ואח"כ נאמר ואת הקדוש והקריב אליו, זה קאי על עבודת הכהונה. וענינו ע"פ מה שמבאר המסלת ישירים (פכ"ו) בהגדרת המדרגות טהרה וקדושה, דטהור הוא מי שמטהר עצמו מהרע ומחומריות, ולמעלה מזה היא דרגת קדוש שאף הגשמיות שלו היא בקדושה, שהוא עצמו נהיה כהיכל וכמזבח ואכילתו היא כאכילת קרבן שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים. והיינו שעבודת הכהנים היא במדרגת קדושה, וזהו ואת הקדוש והקריב אליו שקאי על הכהונה, ואילו הלויים הם רק בדרגת טהרה, בחי' את אשר לו, שמטהרים עצמם מכל עניני חומר, אבל הכהנים הם במדרגה הגבוהה של קדושה.

ואת אשר יבחר בו יקריב אליו, היא מדרגה שלישית, שמתוך הכהנים יש מדרגה יותר גבוהה

בקר ויודע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו יקריב אליו. ומקשים לשם מה היתה ההמתנה עד הבוקר ומדוע לא עכשיו, וכן בזוה"ק (ח"ג קעו:) איתא הלשון אמאי בקר. ובעצם הפסוק י"ל המשמעות של ג' חלקי הפסוק, בקר ויודע ה' את אשר לו, ואת הקדוש והקריב אליו, ואת אשר יבחר בו יקריב אליו, ורש"י מפרש, ויודע ה' את אשר לו לעבודת לוייה, ואת הקדוש לכהונה, וכן מפרש בזוה"ק, וצ"ב איך משתמע מן הפסוק שאת אשר לו קאי על לוייה, ואת הקדוש קאי על כהונה. וכן צ"ב מהו הדבר השלישי, ואת אשר יבחר בו יקריב אליו.

וי"ל דנאמרו כאן ג' דרגות בעבודת ה', עבודת הלויים, עבודת הכהנים, ולמעלה מהם הכהן הגדול שהוא הנבחר מתוך כל העם הנבחר. ענין עבודת הלויים הוא כמש"כ הרמב"ם (בסוף הל' שמיטה ויובל) ששבט לוי הוא חיל ה' לגיונו של מלך שה' חלקו ונחלתו, וכמו שמתאר שם שהלויים פורקים מעל עצמם את כל עניני עוה"ז ומקדישים את עצמם רק לידבק בהשי"ת. עליהם נאמר ויודע ה' את אשר

של הכהן הגדול שהיא המדרגה העליונה שאין למעלה הימנה, שהכהן גדול יש לו נשיאת חן בעיני הקב"ה והקב"ה בחר בו. וכמו שמתרגם אונקלוס בפסוק, וית די קדיש ויקרב לקדמוהי וית די יתרעי ביה יקרב לשמושיה, יש מדרגה של יקרב לקדמוהי, ויש יקרב לשמושיה, הכהנים מקריבים קרבנות קדמוהי, אך הכהן הגדול יקרב לשמושיה, שבו בחר הקב"ה לשמש לפניו.

ופי' בקר ויודע ה' וגו', שאמנם גם בבחינת לוויה יכול לקרות שיחטא לפעמים. שיש אשר פחו עליו יצרו, וכל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו. אלא שהלוי גם אם הוא חוטא אין זה חטא בעצם, אלא מקרה הוא שאירע שפחו עליו יצרו, ובקר לאחר שעובר עליו הלילה שהוא זמן התבוננות הריהו מתחדש בבוקר מחדש, וכלשון המחבר בריש שו"ע, יתגבר כארי לעמוד בבקר לעבודת הבורא. וזה שאמר להם משה בקר ויודע ה' את אשר לו, כלומר המתנינו עד הבוקר ואז נדע האם מחלוקתכם של עתה היא חטא בעצם, או שאינה אלא מקרה, בהיותכם מאלו אשר לו, חיל ה' הדבוקים בו ית'. וזה מד"א המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, שלכאורה לשם מה מחדש הקב"ה בכל יום מעשה בראשית, ומדוע לא די שתהא הבריאה דבר חד פעמי הנמשך תמיד, אלא שזה נעשה בכדי שיהיה ליהודי בכל יום כח להתחדש, שאף לאחר שנכשל יכול הוא להתחדש בבוקר כבריה חדשה.

ואת הדברים האלו שיש ג' מדרגות חלוקות לוויה כהונה וכהונה גדולה, השיב משה תשובה לטענותיו של קרח, כי בזה היה הפגם של קרח ועדתו. דהנה הקב"ה ברא את כלל ישראל להיות חטיבה אחת, ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, והאחדות של כלל ישראל נבנית מכך שיש בהם ג' מדרגות כהנים לויים וישראלים וכל אלו השלושה מקבלין דין מן דין ומקושרים כולם כאחד, ועי"ז נוצר הגוי אחד. וקרח היה חלוק על ענין זה, דקרח פליג על שלום, שהחזיק בעלמא דפרודא וסבר שאין עם ישראל צריך להיות גוי אחד. ועפ"ז מפרשים מה שאמר כי כל העדה כולם קדושים, שלכאורה מתאים יותר הלשון כי כל העדה כולה קדושה, אלא

שמשמעות כולה קדושה היא שכלל ישראל הוא חטיבה אחת, ואילו קרח היה סבור שהעדה מורכבת מיחידים נפרדים שכולם קדושים ואינם קשורים להיות גוי אחד. שאם זה גוף אחד שכל חלקיו קשורים ומאוחדים, הרי בהכרח עליו להיות מורכב ממדרגות שונות חלוקות זו מזו וצריך ראש לכולם. ומשום הכי נענש קרח בעונש הגרוע ביותר שנבראה בריאה מיוחדת להענישו, לפי שהחטא של קרח הוא פגם גדול בכלל ישראל, מפני שהילוך המחשבה שלו הוא בניגוד למבנהו של כלל ישראל והוא עשוי להמיט הרס על כלל ישראל. וע"ז נאמר ולא יהיה כקרח וכעדתו.

ועפ"ז י"ל את הענין שמיד לאחר פרשת קרח נאמר, וידבר ה' אל אהרן ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומתי לכל קדשי בני ישראל וגו', ופרש"י, לכך נסמכה פרשה זו לכאן לפי שבא קרח וערער כנגד אהרן על הכהונה בא הכתוב ונתן לו כ"ד מתנות כהונה. והיינו שענין מתנות כהונה בא לחזק את היפך הפגם של קרח, כאמור כי שלמות כלל ישראל היא ע"י כהנים לויים וישראלים, וצריך שיהיה תמיד קשר בין כל המדרגות. וזהו ענין כ"ד מתנות, כמו שאמר הרה"ק מרוזין זי"ע שנתינה מקשרת בין הנותן והמקבל, ואין נפק"מ מי הנותן ומי המקבל, כי עצם הנתנה מקשרת בין שניהם. וע"כ צותה התורה על כ"ד מתנות כהונה ולוויה, שתמיד יתנו ישראל לכהנים וללויים, והלויים יתנו לכהנים מעשר מן המעשר, ועי"ז יש קשר בין כל המדרגות שבעם ישראל, והקשר יהיה תמידי ועולמי, וישמור שלא יקרה עוד בישראל פגם כזה של קרח ועדתו. וכן כתב בספה"ק נועם אלימלך דע"י הנתנה שאדם נותן לצדיק ולאדם גדול הריהו משבר את כח הקליפות שבו, שע"י הנתנה הוא מתקשר עם הצדיק בקשר של קיימא וממשיך על עצמו מקדושת הצדיק. ומפרש בזה את הפסוק ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומתי לכל קדשי בני ישראל, שאמר הקב"ה לאהרן הדבר הזה אני מטיל עליך להיות נתון בידך שתהא אתה המשמרת של תרומותי, שע"י התרומות שיתנו לך ישראל יהיו משומרים מכל רע, לכל קדשי בני ישראל, דבר זה יקדש את כלל

ישראל. והיינו שמתנות הכהונה אינם כ"כ לצורך הכהנים כמו שהם לצורך ישראל הצריכים לתת להם, שע"ז משומרים הנותנים ונמשכת עליהם קדושה.

והתורה"ק מלמדת לנו אורחות חיים, ולא באה התורה לספר מה שאירע עם קרח, אלא כדי ללמד לנו שלא יהיה כקרח וכעדתו, שלא יהיה עוד הפגם של קרח, פגם הפירוד, שהאמצעי למנוע את הפירוד ולחזק את האחדות הוא ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומותי לכל קדשי בני ישראל, כ"ד מתנות כהונה, שהם עשר במקדש ועשר בגבולין וד' בירושלים כדאיתא בתז"ל, שמכל דבר שיש ליהודי יתן חלק לכהנים וללויים ועי"ז יהיה תמיד מקושר

אליהם בכל עניניו. וכמו שמפרש שם הנועם אלימלך מאה"כ לא חמור אחד מהם נשאתי, שאילו היה משה לוקח מהם משהו לא היו מגיעים לחטא כה חמור, ורק מפני שלא לקח מהם מאומה נהיו מנותקים מהקדושה. וזהו הלימוד מפרשה זו, ולא יהיה כקרח וכעדתו, שכנגד זה יש את הכח של כ"ד מתנות כהונה שענינם הוא שמכל מה שיש ליהודי יתן חלק להשי"ת ע"י הכהנים, וזה יהיה משמרת תרומותי לכל קדשי בני ישראל, זה שומר את כלל ישראל שיהיו חטיבה אחת של כהנים לויים וישראלים, שגם הלויים נותנים מהמעשר ראשון שלהם תרומת מעשר לכהנים מעשר מן המעשר, וזה שכולם מאוחדים יחד שומר עליהם בבחי' משמרת תרומותי.

ואהרן מה הוא כי תלינו עליו

מה שא"ל משה, ואהרן מה הוא כי תלינו עליו, דאהרן יש לו מדת מה, היינו הכנעה ושפלות, וכמ"ד ונחנו מה (שמות טז), וע"כ הוא הראוי לכהונה גדולה. ומבאר עוד כוונת אומריו ואהרן מה הוא, ע"פ דאי' בגמ' (עירובין יג:) ב' שנים ומחצה נתלקו ב"ש וב"ה הללו אומרים נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, והללו אומרים נוח לו לאדם שנברא יותר משלא נברא. ומבואר בס' תשואות חן אשר אלו ואלו דברי א' חיים, אם האדם לעצמו נוח לו שלא נברא, שלבו שבור בקרבו, וכשמגיע לעשות מצוה יודע שאין לו שייכות לזה וירא מגשת לעשות המצוה, האדם הזה נוח לו שנברא, שיש להשי"ת נת"ר ממנו. אך כאשר האדם עצמו נוח לו שנברא, שהוא מרוצה מעצמו ואין לכו נשבר בקרבו, האדם הזה אף אם הוא עובד ה', מכיון שאין לו ההכנעה והשפלות אין זה רצון השי"ת ונוח לו שלא נברא. וזהו מה שהשיבו משה, ואהרן מה הוא, פי' שאהרן לבו שבור בקרבו כ"כ, בחי' ונחנו מה, שהוא בטל ומבוטל בעיני עצמו, ומרגיש שאינו ראוי לשמש בעבודת ה' בקדש הקדשים שאין לו שום שייכות

איתא בבאר אברהם בבי' מד"א ברש"י בשם תנחומא, הלבישן טליתות שכולן תכלת ובאו ועמדו לפני משה, אמרו לו טלית שכולה תכלת חייבת בציצית או פטורה, אמר להן חייבת וכו'. דקרח היה בבחי' גבוהה בעבודת השי"ת, וכדאי' במדרש (במד"ר יח, ב), אמרו חכמים חכם גדול היה קרח ומטועני הארון, ועבודתו היתה ביראת הרוממות שהיא מדרגה גבוהה ביותר, אך מדת הכנעה ושפלות לא היתה לו. וענין התכלת מרמז על יראת הרוממות, וכנף מורה על מדת הכנעה ושפלות. וטעותו של קרח היתה בחושבו אשר בעבודת ה' מתוך יראת הרוממות לבד בלא הכנעה ושפלות ג"כ יהיה מוכן וראוי לכהונה גדולה. וזה פי' השאלה טלית שכולה תכלת וכו', שסבר שאחר שהוא בבחי' טלית שכולה תכלת אינו צריך עוד לציצית הכנף שהיא מדת הכנעה ושפלות. ומשה השיבו שחייבת בציצית, והיינו שצריך ג"כ מדת הכנעה ושפלות, שאף שיש את כל המדרגות א"א להגיע לכהונה גדולה רק ע"י עבודת ה' מתוך הכנעה ושפלות, וע"כ אינו ראוי לכהונה גדולה מחמת שאין לו מדת הכנעה. וזהו